

## **Про види і форми контролю забезпечення безпеки у кримінально-виконавчій діяльності України**

**Журавська З.В.**, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права і процесу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

**Колб І.О.**, кандидат юридичних наук, старший прокурор відділу прокуратури міста Києва

Створюючи правовий механізм і гарантії реалізації його норм у певній сфері діяльності, будь-яка держава та її суспільні інститути не можуть обійтися без контролю за їх виконанням відповідними суб'єктами правових відносин [1, с. 19]. Зазначене цілком стосується й діяльності персоналу ДКВСУ, зокрема й питань, пов'язаних із забезпеченням особистої безпеки засуджених у виправних колоніях, хоча контроль не є єдиним і головним змістом його діяльності. Водночас ми поділяємо позицію В. Б. Авер'янова й О. Ф. Андрійка, які переконані, що недооцінювання та применшення ролі контролю можуть призвести до неконтрольованості ситуації, зниження рівня керуваності й навіть хаосу. На цій підставі не слід схилитися до цілковитого заперечення контролю та критики його надмірності, тенденція до чого стала поширеною останніми роками; це стосується й перебільшення значення контролю, у якому вбачають розв'язання всіх проблем, що наявні в державному управлінні [2, с. 34]. Не вдаючись до з'ясування різних значень змісту поняття «контроль» і його синонімічних виражень у термінах «моніторинг», «контролінг» тощо, які вживають у науковій літературі [1, с. 19-23] та на практиці, оскільки це не входить до предмета й задач нашого дисертаційного дослідження, доречно проаналізувати його суть і соціально-правовий зміст загалом, а також рівень забезпечення та реалізації в діяльності ДКВСУ.

У наукових джерелах поняття «контроль» розглядають у широкому та вузькому аспектах. Зокрема, у першому випадку під контролем розуміють перевірку, облік діяльності кого-, чого-небудь, нагляд за кимось, чимось. У вузькому змісті цей термін зводиться до перевірки: виконання рішень, прийнятих вищою організацією; розпоряджень різних рівнів системи управління; дотримання організаційних, економічних й інших нормативів тощо [1, с. 20].

Отже, якщо керуватися цими теоретичними підходами, то під контролем за діяльністю персоналу виправних колоній щодо дотримання законності та внутрішнього порядку у процесі забезпечення особистої безпеки засудженого слід розуміти як діяльність визначених законом суб'єктів за рівнем реалізації відповідних правових норм і приписів, спрямованих на виконання завдань, пов'язаних із конституційним правом особи на безпеку її життєдіяльності під час відбування визначеного судом кримінального покарання.

Аналіз чинного кримінально-виконавчого й оперативно-розшукового законодавства України надає можливість виокремити такі види контролю в цьому напрямі діяльності персоналу ДКВСУ: 1) прокурорський нагляд за виконанням кримінальних покарань (ст. 22 КВК України); 2) відомчий

контроль (ст. 23 КВК України); 3) контроль, який здійснюють під час відвідування УВП Президент України й інші посадові особи (ст. 24 КВК України); 4) судовий контроль (ст. 4 КВК України, ст. 21, 35, 369 та інші КПК України); 5) громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань (ст. 25 КВК України); 6) міжнародний контроль 7) контроль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; 8) оперативно-розшуковий контроль (ст. 104 КВК України, Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Згідно з результатами даного дослідження, однією з обставин, що негативно позначається, зокрема на роботі прокурорів у цьому напрямі, є недотримання ними вимог принципу гласності, що визначений як пріоритетний у Законі України «Про прокуратуру» та спеціальному наказі Генеральної прокуратури України «Про організацію роботи органів прокуратури України з реалізації принципу гласності» від 14 липня 2006 р. № 11гн, а також в Указі Президента України «Про заходи щодо забезпечення особистої безпеки громадян та протидії злочинності» від 19 липня 2005 р. № 1119/2005.

Аналогічні проблеми у ході реалізації на практиці мають й інші види контролю у сфері виконання покарань України.

Зокрема, головними завданнями оперативно-розшукового контролю, пов'язаного із забезпеченням особистої безпеки засуджених у виправних колоніях, слід визначити: а) оцінювання зазначеної діяльності, що здійснюють інші суб'єкти; б) аналіз рівня дотримання засудженими правил безпеки; в) ефективність використання отриманих унаслідок ОРД результатів для повного усунення наявних джерел небезпеки для життя та здоров'я цієї особи під час відбування покарання.

Узагальнивши проаналізовані матеріали, можна запропонувати таке визначення поняття оперативно-розшукового контролю за питань забезпечення особистої безпеки персоналу та засуджених у виправних колоніях: це визначена нормативно-правовими актами діяльність оперативних підрозділів ДПтСУ, яка спрямована на перевірку відповідними оперативно-розшуковими формами, методами й засобами рівня безпечної життєдіяльності осіб з числа персоналу та засуджених, щодо яких, за чинним законодавством України, застосовано заходи безпеки у виді переведення в безпечне місце.

*Список використаних джерел:*

1. Беньковський С. Ю. Соціально-правове призначення контролю за діяльністю державних органів / С. Ю. Беньковський // Формування пенітенціарної системи України : матеріали наук.-практ. конф. (Одеса, 25 трав. 2012 р.). - О. : Управління ДПтС України; Одеський держ. ун-т внутр. справ; Міжнар. гуманіт. ун-т, 2012. - С. 19-23.
2. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. В. Б. Аверянова. - К. : Юрінком Інтер, 1998. - 348 с.